

PRZEDMIOT: WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

(program przedmiotu dla klas od 1 do 3 w zakresie rozszerzonym)

OFERTA KSZTAŁCENIA:

- Realizacja programu w zakresie rozszerzonym w klasach o profilu prawa i komunikacji społecznej.
- Edukacja z wykorzystaniem nowoczesnych środków nauczania typu; multimedia, gry dydaktyczne, debaty.
- Przygotowanie do matury: fakultety maturalne, ćwiczenia, egzaminy próbne. Wycieczki przedmiotowe służące poznaniu różnych form demokracji lokalnej, działalności organizacji społecznych, fundacji i/lub stowarzyszeń.
- Obozy naukowe w kraju i za granicą w zależności od potrzeb i możliwości szkoły oraz uczniów.
- Rozwój zainteresowań uczniów w zakresie wiedzy prawnej, medialnej czy społecznej.

OLIMPIADY I KONKURSY:

- Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym.
- Olimpiada Wiedzy o Unii Europejskiej.
- Olimpiada Wiedzy o Prawach Człowieka.
- Konkursy lokalne organizowane przez samorząd miasta Krakowa.

WYCIECZKI PRZEDMIOTOWE:

- Rada Miasta Krakowa – posiedzenia Rady.
- Sejmik Wojewódzki – posiedzenia Sejmiku.
- Sejm – wycieczki na posiedzenia (opcjonalnie).

PROJEKTY.

W ramach programu przedmiotu przewidywane są realizacje projektów edukacyjnych na wybrane tematy. Tematy będą proponowane przez nauczyciela przedmiotu, jak również przez uczniów zainteresowanych określoną tematyką. Projekty będą realizowane w zespołach w formie opracowań tematycznych i prezentacji ich na forum klasy lub szkoły. W ramach tej problematyki przewidywane są debaty oxfordzkie na wybrane tematy, najbardziej interesujące uczniów, związane z tematyką przedmiotu.

DLA SZCZEGÓLNIE ZAINTERESOWANYCH.

- Przygotowanie do olimpiad i konkursów.
- Organizacja i przygotowanie debat oxfordzkich na wybrane tematy bieżące. (np. problem układu „ACTA”, kryzys finansowy UE a współczesna demokracja)
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami lub fundacjami.

I) Cele kształcenia – wymagania ogólne.

1. Wykorzystanie i tworzenie informacji.

Uczeń znajduje i wykorzystuje informacje na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli; potrafi wyrażać własne zdanie w wybranych sprawach na różnych forach publicznych i uzasadnia je; jest otwarty na odmienne poglądy; gromadzi i wykorzystuje informacje potrzebne do zaplanowania dalszej nauki i kariery zawodowej.

2. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.

Uczeń potrafi rozpoznać problemy lokalne, krajowe, europejskie i globalne oraz rozumie ich złożoność. Dostrzega złożoność problemów społecznych i politycznych oraz różnorodność stanowisk i perspektyw różnych uczestników życia politycznego i społecznego.

3. Współdziałanie w sprawach publicznych.

Uczeń potrafi nawiązać współpracę z innymi, potrafi planować i dzielić się zadaniami oraz wywiązywać się z nich, umie korzystać z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego; zna i stosuje reguły samoorganizacji i samopomocy.

4. Znajomość zasad i procedur demokracji.

Uczeń potrafi wyjaśnić znaczenie prawa i procedur dla funkcjonowania państwa demokratycznego; potrafi krytycznie ocenić przypadki jego łamania. Umie porównywać funkcjonowanie demokracji jak również innych ustrojów politycznych w Polsce i na świecie.

5. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń potrafi opisać sposób i zakres działania władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej w Polsce. Umie także opisać i ocenić działania organów ścigania w RP.

6. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie.

Uczeń potrafi przedstawić związki między swoim życiem a funkcjonowaniem społeczności lokalnej, regionalnej czy też Polski, Europy i świata. Powinien umieć wyjaśniać złożoność i współzależność rozmaitych zjawisk społecznych, ekonomicznych, politycznych i kulturowych tak w Polsce jak i na świecie.

II) Treści nauczania – wymagania szczegółowe.

1. Podstawy wiedzy socjologicznej.

Uczeń potrafi omówić podstawowe reguły życia społecznego, funkcjonowania zbiorowości i grup społecznych, ich rodzaje, zna podstawowe typy procesów i konfliktów społecznych oraz metody ich rozwiązywania. Zna pojęcie struktury społecznej oraz teorie struktur społecznych, podziałów klasowych jak również typy organizacji historycznych i współczesnych społeczeństw, ich przeobrażeń i zmian.

2. Naród i procesy narodowościowe we współczesnym świecie.

Uczeń rozumie i potrafi przedstawić pojęcie i genezę narodu, czynniki narodotwórcze, postawy wobec mniejszości narodowych, problemy i konflikty narodowościowe oraz ich skutki, różnorodność polityki państw wobec mniejszości narodowych i etnicznych, problemy i skutki emigracji oraz imigracji do/i z Polski.

3. Kultura we współczesnym świecie.

Uczeń rozumie pojęcie kultury, jej różnych typów i rodzajów, znaczenie dla funkcjonowania społeczeństwa, potrafi zdefiniować i analizować pluralizm kulturowy i jego konsekwencje. Potrafi rozważać i analizować współczesne spory światopoglądowe.

4. Obywatelstwo, społeczeństwo obywatelskie.

Uczeń zna procedury nabywania i utraty obywatelstwa, zna prawa i obowiązki obywatelskie (konstytucyjne), postawy i cnoty (powinności) obywatelskie, potrafi określić genezę i mechanizmy funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, jego cechy oraz zastosować prawo dla realizacji swoich interesów indywidualnych lub grupowych.

5. Środki masowego przekazu, opinia publiczna.

Uczeń potrafi wyjaśnić pojęcie opinii publicznej, mechanizmy sondaży, ich znaczenie we współczesnej polityce. Uczeń rozumie rolę i znaczenie mediów, ich wolności, pluralizmu mediów, znaczenie etyki dla dziennikarzy i mediów, problem wiarygodności, rzetelności i prawdziwości przekazu medialnego. Uczeń umie się krytycznie odnieść do przekazu medialnego, odróżnia informacje od opinii i komentarzy.

6. Demokracja, zasady i procedury.

Uczeń potrafi wyjaśnić pojęcie demokracji, podstawowe wartości demokratyczne, procedury demokratyczne, zna zalety i wady demokracji.

7. Polityka, podstawowe pojęcia i mechanizmy współczesnej polityki.

Uczeń zna i potrafi objaśnić podstawowe mechanizmy polityki demokratycznej, zna najważniejsze współczesne ideologie i doktryny polityczne, zna programy partii politycznych w Polsce, potrafi scharakteryzować rolę i funkcje partii politycznych, zalety i wady systemów partyjnych we współczesnym świecie, zalety i wady głównych typów ordynacji wyborczych i ich konsekwencje.

8. Państwo i jego rola we współczesnym świecie.

Uczeń zna pojęcie i rolę instytucji państwa, jego funkcje i cechy. Potrafi scharakteryzować podstawowe modele ustrojowe państw demokratycznych. Potrafi analizować i porównywać działanie władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej w różnych modelach ustrojowych, określić wady i zalety poszczególnych rozwiązań ustrojowych jak również zagrożeń współczesnej demokracji.

9. Model ustrojowy Rzeczypospolitej Polskiej (konstytucyjny).

Uczeń zna i rozumie zasady prawa konstytucyjnego, suwerenności, relację między prawem wewnętrznym, europejskim a międzynarodowym. Zna i rozumie kompetencje władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej oraz relacje, jakie między nimi zachodzą. Zna i rozumie rolę i znaczenie samorządu terytorialnego w Polsce, jego strukturę i kompetencje.

10. Prawo.

Uczeń zna i potrafi opisać podstawy prawa w Polsce, hierarchię aktów prawnych, gałęzie i rodzaje prawa, strukturę sądownictwa w Polsce i kompetencje poszczególnych sądów. Uczeń zna i potrafi rozróżnić podstawowe gałęzie prawa, ich najważniejsze treści mechanizmy funkcjonowania (prawo cywilne i rodzinne, karne, administracyjne). Uczeń potrafi tę wiedzę zastosować i wykorzystać do analizy i interpretacji wybranych aktów (przepisów) prawnych.

11. Prawa człowieka.

Uczeń potrafi przedstawić ideę i genezę praw człowieka, rodzaje tych praw (generacje), wyjaśnia ich gwarancje konstytucyjne w Polsce, analizuje przypadki ich naruszenia w Polsce i w świecie. Potrafi opisać i scharakteryzować różne systemy ich ochrony w świecie, w Europie i w Polsce.

12. Polska polityka zagraniczna.

Uczeń potrafi określić podstawowe cele i kierunki polskiej polityki zagranicznej, pojęcie racji stanu oraz interesu narodowego. Potrafi przedstawić krytycznie stosunki z wybranymi państwami oraz znaczenie Unii Europejskiej dla Polski i jej interesów.

13. Stosunki międzynarodowe.

Uczeń potrafi określić podmioty i przedmioty prawa międzynarodowego, problemy współzależności politycznej, ekonomicznej, technologicznej czy kulturalnej we współczesnym świecie. Potrafi dokonać zdefiniowania podstawowych problemów współczesności, ich opisu i oceny, charakteryzuje proces globalizacji w jego różnych aspektach. Wyjaśnia rolę i znaczenie ONZ oraz innych organizacji międzynarodowych. Rozważa problemy bezpieczeństwa międzynarodowego i Polski na tym tle.

14. Integracja europejska.

Uczeń potrafi przedstawić genezę i przebieg integracji europejskiej, podstawowe mechanizmy jej funkcjonowania, działanie głównych instytucji europejskich, procedury podejmowania decyzji w Unii Europejskiej, jej rolę i znaczenie w świecie. Potrafi przedstawić proces przystąpienia Polski do UE oraz znaczenie i konsekwencje tego faktu dla Polski i Polaków.

Kryteria ocen.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował materiału określonego w podstawie programowej,
- nie bierze aktywnego udziału w zajęciach,
- nie wykazuje minimalnego zainteresowania przedmiotem,

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej,
- sytuje najważniejsze wydarzenia w czasie i przestrzeni,
- rozpoznaje związki przyczynowo – skutkowe,
- przedstawia z pomocą nauczyciela wyniki swej pracy w formie ustnej lub pisemnej,
- odszukuje niektóre najważniejsze informacje w źródłach pisanych.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej,
- selekcjonuje podstawowe fakty,
- wiąże podstawowe fakty w łańcuchy przyczynowo – skutkowe,
- odnajduje najważniejsze informacje zawarte w kilku źródłach, dokonuje ich analizy,
- odróżnia fakty od opinii,
- przeprowadza podstawowe analizy prawne, dokonuje częściowych opracowań procesów i zjawisk społecznych,
- w miarę samodzielnie przedstawia wyniki swej pracy w formie ustnej i pisemnej.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, potrafi się nią posługiwać w typowych sytuacjach,
- analizuje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach,
- potrafi przeprowadzić krytyczną analizę źródeł informacji,
- dokonuje dość szerokiej analizy i rekonstrukcji genezy, mechanizmów przebiegu oraz skutków wybranych zjawisk społecznych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, potrafi się nią posłużyć w różnych sytuacjach problemowych,
- analizuje i porównuje różne dane i informacje zawarte w różnych typach źródeł, potrafi je samodzielnie ocenić i zinterpretować,
- zauważa różnorodne interpretacje procesów i wydarzeń społecznych i politycznych,
- potrafi samodzielnie ocenić postacie, wydarzenia i procesy społeczne i polityczne,
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji oraz w trakcie zajęć pozalekcyjnych,
- formułuje i stawia do analizy różne problemy społeczne, polityczne czy prawne.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową, zna literaturę politologiczną, prawną oraz społeczną oraz potrafi zastosować tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych,
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania,
- startuje z sukcesami w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- samodzielnie formułuje i rozwiązuje problemy dotyczące analizy i oceny kwestii politycznych, prawnych oraz społecznych z wykorzystaniem popularnonaukowych, naukowych i medialnych oraz urzędowych źródeł informacji.